

Tíggju eykamenn høvdu borið rætta lutfallið í sær

Og so høvdu allir flokkarnir í løgtinginum uttan fólkaflokkurin fingið ein eykavalðan tingmann afturat.

Socialurin hevur biðið Jóannes Hansen, samfelagsfrøðing gera viðmerkingar:

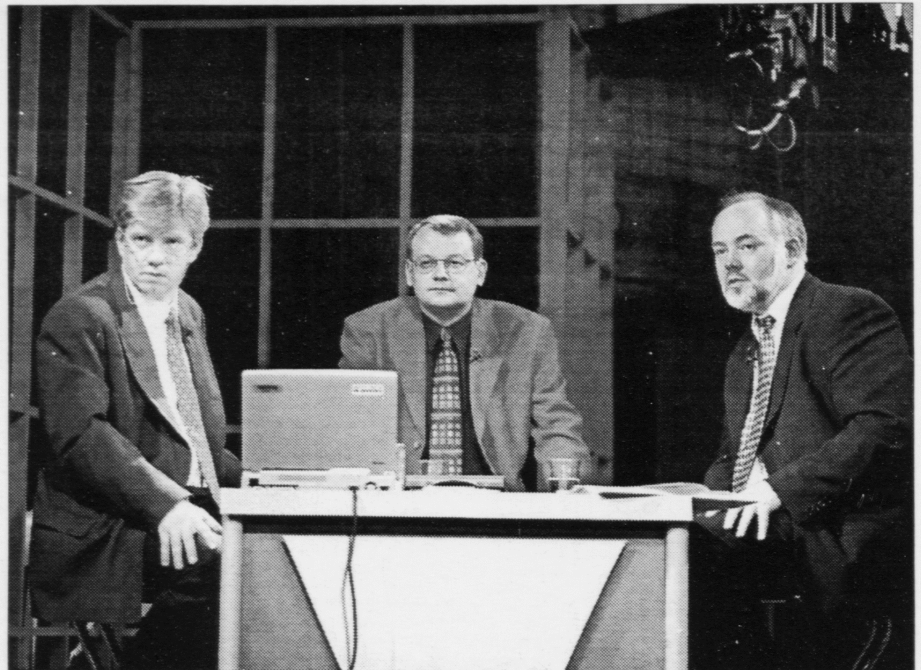
Aftur og aftur staðfesta vit, at fólk eru eitt sindur ørkymlaði, tá valið er av. Spennurinn økist so hvørt, sum valið nærkast, og valkvøldið eru lutfalsliga nógv fleiri føroyingar áhugaðir í politikki, enn fólk eru tað so nógv aðra staðni í heiminum, tá teirra samfelag velur lóggávutíð.

Og vit staðfesta aftur og aftur, at tað valdar ikki sørt av ruðuleika, tá atkvøðurnar eru taldar upp, og løgtingið skal mannast. Tað kann ikki rokast við, at tey, sum ikki fáast við politikk í sínum gerandisdegi, skulu hava innlit í, hvussu tað gongur fyri seg, tá funnið verður fram til, hvussu umdømisvaldir og eykavaldir tingmenn verða settir inn á ting. Men tað hevði ikki verið meiri enn rímiligt, at veljarin fekk eina frágreiðing um, hvussu roknistykkið í tí stóra og heila hongur saman.

Hyggjarin staðfestir bara,

at á sjónvarpsskíggjanum eru 32 fólk, og at fimm teirra eru grá og hini hvít. Hvi tað er soleiðis, halda tey, sum skipa fyri, at tað er ikki tíð til at greiða frá, og út frá tí, sum hoyrist millum fólk, so er hetta at undrast á, og tað er væl skiljandi, tá tað er ein sannroynd, at nógv tíð valkvøldið verður brúkt til at gera viðmerkingar til forsetin, sum eru avloystar av nýggjum forsetum og harvið eru forsetar, áðrenn allir politikarnir hava havt høvi at siga sína meining.

Hyggjarin situr við einari kenslu, sum kann sammetast við, at hann við stórum áhuga hevur fylgt við í einari fótibóltskapping, har endaliga úrslitið við meistara og niðurflytara stóðst av millumrokningum, sum hann onga hjálp fekk í at gjøgnumskoða, og tað er spell, tá hetta snilt kundi verið gjørt uppá fimm minuttir. Men tað tykist, sum

Valkvøldið gjørdur samfelagsfrøðingarnir Jógvan Mørkøre (vm) og Jóannes Hansen, (hm) viðmerkingar til valúrslitið. Her siggjast teir saman við Johnsigurd Johannesen, sjónvarpsmanni. Mynd: Jens Kristian Vang

um vit mugu smyrja okkum við, at høvudskravið til dygd í sovornum „sjovum“ er, at tað skal ganga skjótt fyri seg, og tað skal skiftast

skjótt til nýggjar myndir, og harvið ber tað ikki til at seta krav um upplýsing, sum tað krevst meiri enn høvudsætningar til, so fram-

arlaga.

Hetta var inngangurin, og nú eru tey flestu ivaleyst longu fallin frá í lesnaðinum. Men ætlanin var at greiða frá, hvussu tað gekk fyri seg, tá løgtingið varð mannað hóskevaldið.

Valskipanin

Síðani valið hevur nógv verið tosað um valskipanina, og røð hevur verið fram undir, um tað ber til at broyta skipanina fyri at gera hana meiri rættvísa, sum tað hevur verið sagt.

Tað eru politikarnir, sum í tráð við stýrisskipanarlógina samtykka eina vallóg og harvið gera av, hvussu valið skal ganga fyri seg. Í Føroyum er sama skipan sum í Danmark og hinum Norðanlandunum. Vit hava eina lutfalskipan. Tað vil siga, at flokkarnir verða umboðaðir í løgtinginum í tí lutfallinum, sum teir hava fingið avkvøður á valinum. Fær ein flokkur fjórðingin av avkvøðunum, skal hann í prinsippinum hava fjórðingin av tingmonnum.

Galdandi vallóg er frá 1978. Tá varð talið á umdømisvaldum tingmonnum ásett til 27. Tað varð samtykt, at Norðoyggjar og Suðuroy skuldu eiga hvør sínar fyra, Norðstreymur, Vágar og Sandoy hvør sínar tveir, Eysturoy fimm og Suðurstreym átta umdømisvaldar tingmenn.

Umboðanin er fyrst og fremst grundað á fólkatalið

í ymisku valdømunum, men skeivleikin í lutfallinum millum fólkatál og tingumboðan boðar frá, at tingið í valskipanini hevur gjørt av, at útjaðarin í útgangspunktinum skal vera yvirumboðaður, sammett við lutfalsliga býtið av veljarum millum valdømini.

Í sjálvari vallógini er ein partur av valinum avgjørdur. Hvussu valið víkir og vendir – um t.d. valluttøkan er nógv lægri í einum valdømi, enn hon er í einum øðrum – so skulu valdømini í hvussu so er hava omanfyri nevndu tingumboðan.

Um úrslitið av valinum er soleiðis, at teir 27 umdømisvaldu tingmennirnir verða býttir soleiðis millum flokkarnar, at lutfallið millum atkvøður og tingumboðan er samsvarandi, so er ikki neyðugt við eykavalldum tingmonnum. Men er ikki samsvar millum tey bæði lutfallini, so verða eykavaldu tingmennirnir nýttir at javna við. Í vallógini frá 1978 hevur tingið ásett, at hægsta talið á eykavalldum skal vera fimm, men tað kann eisini vera 4, 3, 2, 1 ella eingin.

Vit skulu venda aftur til, hvussu eykavaldu tingmennirnir vórðu valdir á valinum 30. apríl. Nú skulu vit fyrst siggja, hvussu umdømisvaldu tingmennirnir vórðu valdir.

	Tilsaman	NO	EY	NS	SS	VÁ	SA	SU
Fólkaflokkur	5887	1047	1085	476	2072	424	289	494
Sambandsflokkur	4992	275	1532	447	1672	472	95	499
Javnaðarflokkur	6063	647	914	439	2073	298	273	1418
Sjálvstýrisflokkur	2116	385	709	92	661	215	15	39
Tjóðveldisflokkur	6583	957	1177	597	2766	173	284	629
Kristiligi Fólkafl.	682	277	244	11	83	15	-	52
Miðflokkur	1123	62	353	48	477	74	16	93
Verkamannafylking	215	19	42	14	90	-	-	50

Fyri at finna út av hvør flokkur skal hava umdømisvaldu menninar í einstøku valdømunum, verður atkvøðutalið hjá flokkunum í valdømunum býtt við 1, 2, 3 osv. Nýta vit Suðurstreym, ið eigur átta um-

dømisvaldar tingmenn, sum dømi, so sær roknistykkið har soleiðis út (í klombrum stendur hvat nummar í røðini tingmennirnir eru valdir í):

	býtt við 1	býtt við 2	býtt við 3	býtt við 4
A	2072 (3.)	1036 (7.)	690,67	
B	1672 (4.)	836		
C	2073 (2.)	1036,5 (6.)	691	
D	661			
E	2766 (1.)	1383 (5.)	922 (8.)	691,5
F	83			
H	477			
I	90			